

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

ZUZANA VODIČKOVÁ

3. ročník – kombinované studium
Obor: Učitelství pro mateřské školy

**Další vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol
v Olomouckém kraji z hlediska hudebních činností**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Jaromír Synek, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 29. června 2011

.....

Děkuji Mgr. Jaromíru Synkovi, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, za odborné rady, metodické připomínky a čas, který mi věnoval. Děkuji pedagogům mateřských škol a vzdělávacím agenturám AVDO a Schola servis, u nichž jsem prováděla výzkum.

OBSAH:

ÚVOD	5
1 Současná nabídka literatury pro pedagogy mateřských škol	7
1.1 Charakteristika odborné literatury po roce 2000 do současnosti.....	7
1.2 Charakteristika odborné literatury před rokem 2000.....	28
2 Další nabídky vzdělávání předškolních pedagogů.....	33
3 Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání.....	39
4 Průzkum využívání nabídky dalšího vzdělávání v oblasti hudební výchovy v kontextu vybraných vzdělávacích agentur v Olomouckém kraji.....	45
4.1 Cíle dotazníkového šetření u vzdělávacích agentur zaměřených na DVPP.....	45
4.2 Výsledky dotazníkového průzkumu.....	47
5 Průzkum využívání nabídky dalšího vzdělávání v oblasti hudebních činností z pohledů pedagogů mateřských škol v Olomouckém kraji.....	48
5.1 Cíle dotazníkového šetření dalšího vzdělávání v oblasti hudebních činností z pohledů pedagogů mateřských škol v Olomouckém kraji.....	48
5.2 Výsledky dotazníkového průzkumu.....	50
ZÁVĚR.....	53
SEZNAM LITERATURY.....	55
SEZNAM PŘÍLOH.....	57

ÚVOD

Bakalářská práce, na které jsem pracovala, se úzce vztahuje k tématu, které je mi blízké. Pokusila jsem se zmapovat situaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol v Olomouckém kraji. Snažila jsem se vytvořit přehled současné nabídky odborné literatury v oblasti hudebních činností.

Důvodů, proč jsem si vybrala právě toto téma, je více.

Hlavním důvodem je, že jsem od mládí byla vedena ke hře na hudební nástroje a ke zpěvu. Vyrůstala jsem v hudební rodině. V současné době se věnuji hudbě jako koníčku. K hudební oblasti mám tedy velmi blízko.

Druhým důvodem bylo, že pracuji v mateřské škole. Pro svou práci si vyhledávám si zpěvníky a knihy o hudební výchově. V současné době existuje velký výběr publikací, které se zabývají hudební výchovou. Je obtížné rozeznat, které publikace jsou vhodné pro mateřské školy.

Třetí důvodem bylo, že jsem přesvědčená, že každý z učitelů by měl mít touhu neustále se vzdělávat a dále rozvíjet. Žádný z učitelů by neměl ustrnout a měl by se snažit vnímat stále nové poznatky. Naše děti jsou naše budoucnost a my bychom se měli snažit dát jim to nejlepší. Pedagog, který nevnímá nové trendy a ustrne, nemůže být kvalitním pedagogem.

Svou práci jsem rozdělila do několika kapitol.

První, nejobsáhlejší, kapitola se věnuje současné nabídce odborné literatury v oblasti hudebních činností. Kapitola nabízí, kromě charakteristiky současné nabídky, také hodnocení jednotlivých publikací, které jsou hodnoceny podle stanovených kritérií.

Druhá kapitola se věnuje charakteristice starší literatury, která je dodnes v mateřských školách snadno dostupná a jak jsem se přesvědčila, hojně používaná.

Další kapitoly práce se už věnují možnostem a nabídkám dalšího vzdělávání pro pedagogické pracovníky mateřských škol. Praktická část práce se věnuje dotazníkovým průzkumům, které byly vedeny se vzdělávacími agenturami v Olomouckém kraji a také

s pedagogickými pracovníky mateřských škol. Je zde zahrnuta i nabídka vzdělávacích seminářů zaměřených na hudební činnosti od jednotlivých vzdělávacích agentur.

Práce přehledně nabízí informace k vybraným publikacím a možnostem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol. Budu velmi ráda, pokud má bakalářská práce pomůže ostatním pedagogům v jejich dalším vzdělávání a inspiruje je v další práci.

1. Současná nabídka literatury pro pedagogy mateřských škol

Tato kapitola obsahuje přehled vybrané literatury, která se zabývá hudební výchovou pro předškolní děti nebo literaturou, která obsahuje kapitoly zabývající se hudební výchovou pro předškolní děti. Nabízená literatura byla vybrána podle stanovených kritérií.

Základním kritériem ve výběru bylo, zda je publikace vhodná pro předškolní věk. Druhým kritériem výběru bylo, zda je publikace snadno využitelná pedagogy MŠ. Třetím kritériem výběru byla dobrá orientace v publikaci. Čtvrtým kritériem výběru byla dostupnost jednotlivých publikací v knihovnách města Olomouce. Pátým, posledním, kritériem výběru byl rok vydání publikace. Všechny zde nabízené publikace vyšly po roce 2000.

Při vytváření kritérií výběru vycházel autor jednak z vlastních zkušeností pedagoga MŠ, jednak z názorů jiných pedagogů. O jejich názorech se autor dověděl formou dotazníků.

1.1 Charakteristika odborné literatury po roce 2000 do současnosti

V této kapitole nalezneme stručnou charakteristiku jednotlivých publikací, které byli vybrány podle výše zmíněných kritérií. Jednotlivé publikace jsou řazeny chronologicky podle roku vydání od nejstarší publikace.

ŠIMANOVSKÝ ZDENĚK, TICHÁ ALENA, BUREŠOVÁ VĚRA

Písničky a jejich dramatizace

1. vydání, Praha: Portál, 2000, 154 s. ISBN 80-7178-477-X

Publikace je zpěvníkem určeným dětem mladšího a středního školního věku a navazuje na knihu *Lidové písničky a hry s nimi* (doplněna doprovodným CD *Lidové písničky s doprovody I*). Mnohé náměty lze využít jak pro předškolní věk, tak i pro školní věk dětí. Jsou zde obsaženy

známé i méně známé lidové písně. Náměty v jednotlivých písních jsou děleny podle věku dětí. Zpěvník je doplněn doprovodným CD *Lidové písničky s doprovody II*.

Publikace je rozdělena na dvě části. První teoretická část je členěna do jednotlivých kapitol. V první kapitole se dovídáme o *dramatizaci písniček* – proč dramatizovat lidové písničky, jaké role, situace a konflikty můžeme v lidových písních nacházet, jak písničku dramatizovat. Druhá kapitola je nazvána: *Jaké je dítě mladšího a středního školního věku?*. Dočteme se zde stručně o určitých zákonitostech daného věku. Třetí kapitola je obsáhlejší a je nazvána: *Práce s Orffovými nástroji*. Kapitola je poměrně obsáhlá a obsahuje podrobný popis jednotlivých nástrojů. Obsahuje také návod hry na Orffovy nástroje. Návod se dají upravit pro většinu věkových kategorií. Kapitoulou *Pár poznámek z praxe* první část knihy končí. V této kapitole se dovídáme praktické poznámky, proč dělit děti do hudebních tříd, jaké jednotlivé složky by měla hudební výchova obsahovat, jak si zorganizovat hodinu hudební výchovy, jak s písní pracovat a další. Na konci každé kapitoly najdeme seznam literatury, která byla v dané kapitole použita, a slouží také jako další inspirace pro pedagogy.

Druhá část knihy obsahuje písničky s notovým záznamem. Pod písní se nachází náměty k dramatickým etudám, které se dotýkají námětů, jako jsou: rodinné vztahy, kamarádství, pomluvy, zklamání, loučení a lásky. Etudy zde najdeme dvě. Jedna je určena starším dětem a druhá je určena mladším dětem. Pod náměty k dramatickým etudám najdeme určitý návod, jak s dětmi vytvořit besedu o písni.

Publikace nesplňuje základní kritérium. Není primárně určená pro předškolní věk dětí. Snadnou využitelnost pro pedagogy mateřských škol publikace splňuje pouze v první části – v kapitole první a třetí. Další kapitoly jsou určeny starším dětem. V druhé části zpěvníku najdeme velké množství lidových písní, které dnes už nejsou příliš známé a upadají spíše v zapomnění. Některé z těchto písní jsou vhodné pro předškolní věk (zejména pro věkovou skupinu 5 – 6 let). Dostupnost této publikace také není příliš dobrá. Publikaci k vypůjčení nabízí

Vědecká knihovna v Olomouci a Univerzitní knihovna v Olomouci. Městská knihovna v Olomouci knihu k vypůjčení nenabízí.

PETRŽELA ZDENĚK

Veselé písničky

1. vydání, Praha: Portál, 2001, 168 s., ISBN 80-7178-576-8

Publikace *Veselé písničky* se zaměřuje na děti od 5 do 9 let. Publikace je primárně určená předškolním pedagogům a pedagogům nižších ročníků základních škol. Jedná se o zpěvník lidových a zlidovělých písní, které autor pojímá poněkud netradičně. Zpěvník obsahuje i cizojazyčné písničky, které jsou s původními i českými texty.

Publikace je rozčleněna na 4 části – *Vícejazyčné písně*, *Kreativní písně*, *Nekonečné písně*, *Souznělé písně*. Hned v úvodu publikace najdeme předmluvu autora nazvanou *Co Čech, to muzikant*. Nalezneme v ní stručné informace, jak s publikací efektivně pracovat. Stránky zpěvníku jsou zpracovány přehledně. Vedle názvu písně, v pravém horním rohu, najdeme symbol, který píseň zařazuje do určité kategorie (*veselé písně*, *kreativní písně* ...). Pod názvem písně najdeme drobným písmem napsáno, zda se jedná o lidovou píseň – z jakého kraje (chodská, moravská lidová) nebo zda se jedná o lidovou píseň převzatou z jiného jazyka. Pokud se nejedná o původní lidovou píseň, najdeme zde i autora textu. Dále zde najdeme píseň s notovým záznamem a textem. U vícejazyčných písní i text původní. Pod písní nalezneme náměty k práci s písní, využití ve škole a popis rozvíjených dovedností.

Vícejazyčné písně - jedná se o soubor dětských zahraničních písní, které autor nasbíral během několikaletého pobytu v zahraničí. K těmto písním autor vytvořil i český text. Nejedná se o doslovný překlad původního textu. Podle možností je původní téma zachováno, ale český text je vhodně upraven. *Kreativní písně* - jedná se o písně, které nutí děti k tvořivému myšlení a k samostatné tvořivosti. Některé písně autor přímo vymyslel a jiné upravil (pozn. autorské písně

jsou ve zpěvníku označeny pod názvem písně). *Nekonečné písně* - jedná se o písně, které se stále opakují. Tento druh písní děti velmi baví a jsou velmi hojné i v zahraničí. *Souznělé písně* - u těchto písní, lze na jednu melodii zpívat více textů. Velice zajímavý je princip těchto písní, kdy děti texty zpívají zároveň. Autor texty upravil pro lepší práci s dětmi.

Publikace nesplňuje základní kritérium. Není primárně určená dětem předškolního věku. Přesto je pro mateřské školy přínosná. Jedná se o velice zajímavý zpěvník, který nabízí netradiční náměty na práci s písněmi. Písně prohlubují u dětí řečové dovednosti, pomáhají při zlepšení vzájemné komunikace, pomáhají při seznamování s okolním světem – a hlavně děti baví. Dostupnost publikace je dobrá. Knihu k vypůjčení nabízí Vědecká knihovna, Univerzitní knihovna a Městská knihovna v Olomouci.

RÁKOSNÍKOVÁ JIŘINA

Hrajeme si u maminky

2. vydání, Praha: Vyšehrad, 2002, 80 s., ISBN 80-7021-803-7

Jedná se o sbírku říkadel, popěvek, dětských her a rozpočítadel, která je určena především maminkám, babičkám a v neposlední řadě i pedagogům mateřských škol. Autorka v publikaci shromáždila známá lidová říkadla, ale i říkadla známých autorů jako jsou Václav Čtvrtek, František Nechvátal, František Halas a další. Jednotlivé popěvky, říkadla zhudebnil Jiří Pavlica, Pavel Jurkovič, Petr Eben.

Publikace je rozdělena do pěti kapitol. *Zima, Jaro, Léto, Podzim a Ukolébavky*. V každé kapitole najdeme říkadla, rozpočítadla, která se váží k danému ročnímu období a ke konkrétnímu datu (př. 4. prosinec – svátek sv. Barbory a říkadlo k danému dni). V každé kapitole najdeme písně, většinou lidové, které se váží k danému tématu kapitoly. Písně jsou i s notovým záznamem.

Součástí publikace je i doprovodné CD, které nahrál Jiří Pavlica s hudebním souborem Hradišťan a dětským pěveckým sborem ZUŠ Uherské Hradiště a dětským pěveckým sborem Hradišťánek.

Stanovená kritéria tato publikace splňuje. Její přehlednost je dobrá. Pedagogové mateřských škol ocení provázanost písní a říkadel s lidovými tradicemi a svátky. Nabízí dětské hry v původní lidové podobě a v dětech rozvíjí poznání vlastní kultury. Její dostupnost je také dobrá. K vypůjčení publikaci nabízí Vědecká knihovna v Olomouci, Univerzitní knihovna v Olomouci i Městská knihovna v Olomouci.

HURDOVÁ EVA, JURKOVIČ PAVEL

Hrajeme a zpíváme si s pohádkou

Praha: Rotag, 2005, 40 s., ISBN 80-903175-4-5

Publikace *Hrajeme a zpíváme si s pohádkou* je přímo určená pro děti předškolního věku. Je upravená pro pedagogy předškolní výchovy k jejich práci s dětmi podle rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Obsahuje deset písní a pohádek, které jsou motivované zvířátky. Publikace je také doplněna metodickými radami a náměty. Součástí publikace je CD, na kterém najdeme převyprávěné pohádky a zpívané písně.

V publikaci najdeme pohádky o zvířátkách, které jsou tématicky řazené do určitého ročního období. Za pohádkou najdeme píseň, která se váže k předchozí pohádce. Písně jsou s notovým záznamem. Pod notovým záznamem písně také najdeme notový záznam pro doprovodný hudební nástroj (xylofon, zvonkohra, atd.). Autorem hudby písní je Pavel Jurkovič a autorkou textu písní je Eva Hurdová. Na konci publikace najdeme ke každé pohádce metodické pokyny a náměty, jak s danou pohádkou hudebně pracovat. Je zde také doporučení, které písně by byli námětově podobné k danému tématu.

Stanovená kritéria publikace splňuje. Publikace je do mateřských škol vhodná. Písně mají jednodušší nápěv vhodný pro předškolní děti. Texty písní jsou pro děti atraktivní a snadno zapamatovatelné. Dostupnost publikace není dobrá. K vypůjčení ji nabízí pouze Vědecká knihovna v Olomouci.

JENČKOVÁ EVA

Hudba a pohyb ve škole

2. vydání, Hradec Králové: Tandem, 2005, 320 s., ISBN 80-903115-71

Publikace se zabývá nejen hudební výchovou, ale i pohybovou výchovou a kombinuje hudbu s pohybem. Kniha není primárně určená předškolním pedagogům, ale je psána pro pedagogy dětí mladšího školního věku.

Publikace je rozčleněna na pět částí. První část nazvaná *Děti, hudba a pohyb* je teoretická. Autorka zde stručně popisuje psychologii dítěte mladšího školního věku, hudební a pohybovou charakteristiku dětí mladšího školního věku. Najdeme zde rady, jak děti k hudebnímu projevu motivovat a jak hudebně pohybový projev organizovat.

Druhá část nazvaná *Spektrum pohybových prostředků* je věnována pohybovému projevu na hudbu. Na tuto kapitolu navazuje kapitola *Spektrum hudebních děl s pohybovým projevem*. Zde jsou uvedeny lidové písně, ke kterým je dán i podrobný pohybový návod. Do kapitoly jsou vloženy popisy lidových tanečků. Dovídáme se o různých lidových tradicích, které se k těmto lidovým tanečkům váží. Autorka se v této kapitole také věnuje dalším hudebním žánrům jako je hudební pohádka, klavírní miniatury, instrumentální skladby, opera a balet. Čtvrtá kapitola se nazývá *Pohyb s rekvizitami*. Najdeme zde návody na hudebně pohybové vyjádření s různými rekvizitami, jako jsou šátky a stuhy, papír, přírodniny, plastové láhve. Součástí kapitoly je pasáž věnovaná pohybu s hudebními nástroji. Poslední kapitolu autorka nazvala

Obrázky z výstavy. V kapitole je popsáno, jak propojit hudebně pohybovou scénu s výtvarným projevem.

Výše uvedená kritéria publikace splňuje pouze z části. Není určena primárně předškolním pedagogům a také nesplňuje snadnou využitelnost v mateřských školách. Chybí zde větší množství písni a říkadel. Některé nápady není možné realizovat v mateřské škole, protože publikace je určena základním školám. Celková srozumitelnost textu není dobrá. Autorka používá velké množství odborných názvů. Dostupnost publikace není příliš dobrá. Knihu k vypůjčení nabízí pouze Univerzitní knihovna v Olomouci.

JURKOVIČ PAVEL, MÁCHA OTMAR, TUČAPSKÝ ANTONÍN, UHEREK MILAN

Malým zpěvákům – sborník písni pro menší děti

1. vydání, Praha, 2005, 99 s., ISBN 80-7068-197-7

Jedná se o sborník písni, který se skládá ze čtyř zpěvníků. Známi hudební skladatelé, kteří se věnují tvorbě pro děti, zhudebnili verše od známých básníků nebo lidovou poezii. Písňe jsou určeny předškolním dětem, mladším školním dětem a jejich pedagogům.

Autorem prvního zpěvníku s názvem *Do školy i školky pro kluky i holky* je Pavel Jurkovič, který zhudebnil texty Jiřího Žáčka. Jedná se o písňe s jednodušším nápěvem. Nápěv je v rozsahu vhodném pro dětský hlas a doplněn vtipnými texty. Většina písni tohoto zpěvníku byla nahrána Československým rozhlasem. CD s nahranými písňemi není součástí publikace.

Druhý zpěvník *Bábrlata – televizní písničky pro nejmenší* je od Otomara Máchy. Autor zhudebnil deset písni na texty různých básníků. Jedná se o soubor písni, které jsou vytvořeny pro televizi a určeny dětským sborům. Jedná se o jednoduché, jednohlasé písňe, které jsou doplněny jednodušším klavírním doprovodem.

Autorem třetího zpěvníku *Písničky pro dětičky* je Antonín Tučapský. Autor zhudebnil lidové texty a texty Jana Hostáně. Písně vznikaly v průběhu 45 let. Jedná se o písničky s jednoduchým nápěvem a jednoduchým klavírním doprovodem. Písničky jsou vhodné pro nejmladší děti.

Třetí zpěvník od Milana Uherka se jmenuje *Hrátky se zvířátky*. Jedná se o zhudebněné texty Emanuela Frynty. Písničky jsou vhodnější pro děti mladšího školního věku než pro předškolní děti. Ke každé písni patří jeden hudební nástroj (zvonkohra, xylofon, činel, atd.). Na doprovodný hudební nástroj by měl hrát dospělý.

Tato publikace daná kritéria splňuje. Orientace v publikaci je jednoduchá. Jsou zde obsaženy jednodušší písničky pro nejmenší děti i složitější písničky pro starší děti. Většina textů písní je vtipná, zábavná a tím pro děti atraktivní. Dostupnost publikace není dobrá. K vypůjčení ji nabízí pouze Vědecká knihovna v Olomouci.

LIŠKOVÁ MARIE

Zpíváme a hraje si s dětmi

1. vydání, Praha: Grada Publishing, 2005, 97 s., ISBN 80-247-0855-8

Jedná se o publikaci, která je cíleně zaměřená na děti od narození do 8 let. Je určena předškolním pedagogům, pedagogům prvních stupňů základních škol a rodičům dětí, kteří s dětmi rádi zpívají.

Publikace je koncipovaná jako zpěvník lidových písniček, které jsou určeny dětem předškolního věku a mladšího školního věku. Děti se učí vnímat zvuky, rytmus a naslouchat hudbě. Písničky jsou i s notovým záznamem, který je upravený pro hlasovou polohu dětí. Pod notovým záznamem najdeme inspiraci, jak k dané písni vytvořit pohybový doprovod a také další náměty činností na rozvoj hudebnosti u dětí. U každé písničky najdeme symbol, který určuje pro

jaký věk dětí je píseň vhodná (př. vhodná pro děti 5-6 leté nebo 3-4 leté). Písně jsou řazeny postupně podle věku dětí, od písní pro nejmenší až po písničky pro ty nejstarší (od narození až do 8 let). Publikace obsahuje 70 písní, které jsou doplněné doprovodným CD.

Stanovená kritéria publikace splňuje. Jedná se o publikaci, která obsahuje jednodušší písničky, které jsou vhodné pro předškolní věk dětí. Je přehledně strukturovaná a vhodná i pro rodiče dětí. Publikace je v mateřských školách dobře využitelná. Její dostupnost není příliš dobrá. K vypůjčení ji nabízí pouze Městská knihovna v Olomouci.

KULHÁNKOVÁ EVA

Písničky a říkadla s tancem

3. vydání, Praha: Portál, 2006, 143 s. ISBN 80-7367-171-9

Publikace *Písničky a říkadla s tancem* je cíleně určená pedagogům mateřských škol a pedagogům prvního stupně základních škol. Je napsaná podle praktických zkušeností autorky, která své nápady ověřovala u různých věkových skupin dětí a také vycházela z reakcí pedagogů na své již dříve vydané publikace. Autorka se snažila vytvořit stručnou, přehlednou a praktickou publikaci, která bude obsahovat informace, jak s jednotlivými tématy v publikaci pracovat.

V předmluvě autorky najdeme uvedené obecné informace a pokyny, jak s dětmi pracovat při hudební výchově. Na těchto „radách“ je vidět, že jsou od zkušeného pedagoga, který má bohaté zkušenosti z prací s dětmi. Informace lze obecně využít na jakoukoliv písničku nebo říkanku.

Publikace je rozčleněna na čtyři části inspirované ročními obdobími. Autorka také uvádí další tématické celky, které jsou spojeny s řemesly, zvířaty a ptáky. Ke každému tématickému celku se nachází krátký úvod, ve kterém se dovíme jaké svátky se slavily a co bylo pro dané

roční období typické, co bylo typické pro určité řemeslo atd. Dále zde jsou uvedené jednodušší lidové písně a zhudebněná lidová říkadla.

Pro lepší přehlednost jsou stránky členěny. V levém horním rohu stránky se nachází název písně. V pravém horním rohu je umístěn symbol, který určuje, pro jakou věkovou skupinu je píseň vhodná. Pod symbolem se nachází tématické zařazení písně (př. jarní píseň, řemesla, zvířata apod.). Písně jsou uvedeny s notovým záznamem, který je upraven pro hlasovou polohu dětí. Je tu také záznam rytmického doprovodu Orffových nástrojů. Pod notovým záznamem se nachází rozpracovaná choreografie nebo pohybová cvičení.

Stanovená kritéria této publikace splňuje beze zbytku. Orientace v knize, její srozumitelnost a praktičnost pro využití je velmi vysoká. K vypůjčení knihu nabízí Vědecká knihovna, Univerzitní knihovna a Městská knihovna v Olomouci.

KULHÁNKOVÁ EVA

Taneční hry s písničkami

1. vydání, Praha: Portál, 2006, 151 s., ISBN 80-7367-108-5

Publikace *Taneční hry s písničkami* je cíleně zaměřená na děti od 4 do 9 let. Primárně je určena předškolním pedagogům a pedagogům prvního stupně základních škol. Publikace propojuje zpěv, pohyb a hudbu v tanečních hrách. Jedná se o taneční hry, které jsou připraveny na známé a méně známé lidové písně. Mnohé z těchto her navazují na tradiční lidové hry dětí. Děti se tak seznamují s tradiční lidovou tvořivostí.

Publikace je přehledně členěná. Na začátku najdeme předmluvu autorky a metodické pokyny ke hrám. Dále je publikace členěná do tří částí. Jednotlivé části jsou členěny podle věku dětí. První část *Hry pro nejmenší – od tří let* obsahuje jednodušší písničky a tanečky. Tato část je zaměřená na rozvoj spontánního pohybu na hudbu. Druhá část *Hry pro děti od pěti let* obsahuje jednodušší písničky s tanečky a pohybovými hrami. Pohybové hry jsou nabízeny v různých

obměnách. Třetí část *Hry pro děti od šesti let* obsahuje lidové písně s tanečky, které mají více variací a složitější obměny. Každá píseň je zapsaná s notovým záznamem.

Publikace stanovená kritéria splňuje. V mateřských školách je velmi dobře využitelná pro velké množství lidových písní (100 písní). Písně učí děti lidovým tradicím a zvyklostem. Její dostupnost je dobrá. Knihu k vypůjčení nabízí Vědecká knihovna v Olomouci, Univerzitní knihovna v Olomouci a Městská knihovna v Olomouci.

ŠIMANOVSKÝ ZDENĚK, TICHÁ ALENA

Lidové písničky a hry s nimi

2. vydání, Praha: Portál, 2007, 146 s. ISBN 978-80-7367-264-5

Publikace je přímo určená předškolním pedagogům a pedagogům prvních stupňů základních škol. Nabízí soubor 104 známých lidových písní, které jsou doplněny pohybovými hrami a různými náměty, které písně rozvíjí. Publikaci je možné obohatit o CD, na kterém se nachází 69 vybraných písní a jejich doprovody. CD se prodává samostatně.

Publikace je přehledně členěna. Je koncipována spíše jako zpěvník. Na každé straně najdeme lidovou píseň s notovým záznamem a pod ní zpracovanou pohybovou hru nebo náměty na další práci s písní. Písně jsou zvoleny v rozsahu přiměřenému dětskému hlasu. Pomocí průpravných her se děti učí základům správného zpěvu. Učí se správnému dýchání při zpěvu, držení těla, čistotě zpěvu a dodržování rytmu.

Tato publikace splňuje všechna výše uvedená kritéria. Jednotlivé stránky jsou přehledně členěny a v publikaci se dobře orientuje. Písně obsažené v publikaci jsou určeny dětem od 3 let. Dostupnost této publikace je poměrně dobrá. Publikaci nabízí k vypůjčení Vědecká knihovna,

Univerzitní knihovna v Olomouci. Městská knihovna v Olomouci publikaci k vypůjčení nenabízí.

TICHÁ ALENA, RAKOVÁ MILENA

Zpíváme a hrajeme si s nejmenšími

1. vydání, Praha: Portál, 2007, 166 s., ISBN 978-80-7367-100-6

Publikace „*Zpíváme a hrajeme si s nejmenšími*“ je vhodná pro děti od narození do 8 let. Je koncipována jako zpěvník. Najdeme zde mnoho užitečných rad a námětů pro práci s dětmi. Nabízí náměty, jak pomocí her a zábavných činností naučit děti vnímat a prožívat hudbu. Obsahuje sedmdesát písní, které jsou členěny podle věku dětí.

Publikace je rozdělena na dvě části. V první – teoretické části, najdeme dvě kapitoly: *Zpívání s malými dětmi* a *Hry s hlasem*. Druhá praktická část se jmenuje: *Písničky a činnosti s nimi*.

V první kapitole *Zpívání s malými dětmi* se dovídáme, proč je důležité s dětmi zpívat, proč dnes malé děti tak málo zpívají, jak se může snižovat citlivost dětského sluchu. Na konci kapitoly najdeme rady, jak s písničkami pracovat. V druhé kapitole *Hry s hlasem* jsou obsažena různá cvičení pro „probouzení“ dětského hlasu a jeho rozvoj. Jsou zde také cvičení na hudební paměť, cvičení pro správné dýchání a dobrou výslovnost.

V druhé části *Písničky a činnosti s nimi* najdeme lidové písničky s notovým záznamem. Písničky jsou upravené pro rozsah dětského hlasu. Některé písničky budou zpívat pouze dospělý a dítě se může přidat hrou „na tělo“ nebo na různé nástroje (pokličky, vařečky, bubínek, dřívka). Jiné písně jsou pro svou jednodušší melodii a srozumitelný text vybrány přímo pro zpívání jednotlivým věkovým skupinám.

Publikace je přehledně členěna. Na levé straně najdeme název písně a její text. Je zde také symbol, který určuje pro jakou věkovou skupinu je píseň vhodná. Je zde uvedeno, co píseň

děti naučí. Pod každou písní najdeme námět na výtvarné zpracování písně. Na pravé straně najdeme notový záznam písně. Samozřejmě nad notovým záznamem nechybí uvedení autora textu a hudby.

Stanovená kritéria publikace plně splňuje. Je přímo určena předškolním pedagogům, rodičům a prarodičům malých dětí. Obsahuje dobré rady pro rozvoj hudebního vnímání nejmenších dětí, rady pro zpestření hudební výchovy. Je vhodná pro využití v mateřských školách. Podle výzkumu autora bakalářské práce je tato publikace v mateřských školách hojně rozšířená a využívána. Dostupnost této publikace je dobrá. Publikace se dá půjčit ve Vědecké knihovně v Olomouci, v Univerzitní knihovně v Olomouci i v Městské knihovně v Olomouci.

JENČKOVÁ EVA

Hudba v současné škole : metodická řada. Hradec Králové : (vl.nákl.), 2009. 54 s.

Hudba v současné škole je souborem sešitových publikací, které jsou různě tématicky zaměřené. Tyto sešitové publikace nelze běžně zakoupit v knihkupectví, ale mohou se objednat u autorky nebo se dají zakoupit na hudebních seminářích pořádaných autorkou. Publikace jsou cíleně určené pedagogům mateřských škol.

Každý ze sešitů je různě tématicky zaměřen. Sešity s názvem *Práce s písní I. a II.* se zabývají zpracováním písní v mateřských školách. Další sešity jsou již přímo tématicky zaměřené, např.: na roční období: *Tóny jara*, na různé svátky: k Vánocům, k Mikuláši, k Velikonocům: *Hody, hody, doprovody, Vrabčáci zpěváci*.

Jednotlivé sešity nejsou koncipovány stejně a nemají pevnou strukturu. Nepevná struktura poněkud brání v rychlé orientaci. V každém sešitě je dostatek lidových písní k danému tématu. Písně mají notový záznam. Pod písní bývají rady a inspirace pro pohybové ztvárnění písně. Jsou zde uvedeny jednodušší hry, které souvisí s písní.

Jednotlivé sešity jsou pro mateřské školy vhodné. V publikacích se dají najít dobré nápady pro nevšední zpracování různých témat typických pro mateřskou školu. Hudební doprovod k jednotlivým písním je určen spíše hudebně zdatnějším pedagogům. Pokud budeme hodnotit tyto sešitové publikace z hlediska daných kritérií, splňují všechny výše uvedené kromě posledního a tím je dostupnost publikací. Tyto publikace se nedají zapůjčit v knihovnách. Dají se získat pouze od autorky (viz výše).

KULHÁNKOVÁ EVA

Řemesla ve hře, písní a tanci

1. vydání, Praha: Portál, 2009, 171 s., ISBN 978-80-7367-535-6

Publikace *Řemesla ve hře, písní a tanci* je vhodná pro děti od 4 do 9 let. Je určená primárně pedagogům v mateřských školách, pedagogům prvních ročníků ZŠ a vychovatelům ve školních družinách. Autorka představuje dětem hravou formou čtyřicet tradičních lidových řemesel pomocí lidových písní a hudebně pohybových her. Děti se tak seznamují s dnes již zapomenutými řemesly.

Publikace je přehledně členěna. V předmluvě autorky najdeme praktické připomínky pro práci s publikací. Jsou zde také vysvětlené dále použité značky a zkratky. V úvodu každé kapitoly najdeme vysvětlení podstaty řemesla a popis jeho historického vývoje. Dále následuje píseň s notovým záznamem a pod písní se nachází popis pohybového doprovodu, popřípadě jeho schéma. Publikace je doplněna doprovodným CD, které nazpívali Martin Láska a Lucie Langerová. Spojení pohybu a tance u dětí rozvíjí rytmické cítění a lepší koordinaci pohybů.

Kritéria stanovená autorem bakalářské práce publikace splňuje. Vhodnou formou děti seznamuje s historií řemesel, ale i se současnými řemesly. Nabízí pedagogům dostatek prostoru pro vlastní náměty a nápady a zároveň je na náměty a nápady sama dostatečně bohatá. Její

dostupnost je také dobrá. K vypůjčení ji nabízí Vědecká knihovna v Olomouci, Univerzitní knihovna v Olomouci a Městská knihovna v Olomouci.

RÁKOSNÍKOVÁ JIŘINA

Studánko rubínko

1. vydání, Praha: Vyšehrad, 2009, 96 s., ISBN 978-80-7021-932-4

Publikace *Studánko rubínko* je určena především rodičům nejmenších dětí. Obsahuje zhudebněná lidová říkadla, rozpočítadla, básničky. Některé verše jsou lidové, jiné od známých básníků jako jsou Věra Provazníková, Jan Skácel, František Halas. Všechny texty tentokrát zhudebnil Jiří Pavlica. Ústředním motivem celé publikace je studánka, voda s její hlubiny. Součástí publikace je doprovodné CD, které nahrál Jiří Pavlica s hudebním souborem Hradišťan ve spolupráci s dětským pěveckým sborem Kantiléna.

Publikace je členěna na sedm kapitol: *Předjaří, První kyticky – pišťaličky, Doba velikonoční, Co si ptáčky povídají, Zpíváníčko na spaníčko, Na travičce, Voda – vodička*. V jednotlivých kapitolách najdeme lidové písničky k daným tématům. Najdeme zde také lidové básničky k tématům a popis lidových zvyků.

Stanovená kritéria publikace splňuje. Její využitelnost v mateřských školách je velmi dobrá kvůli velkému množství písniček. Lidové písničky patří k jednodušším a jsou vhodné pro mladší věkovou kategorii (3-4 roky). Dostupnost publikace není dobrá. K vypůjčení je ve Vědecké knihovně, v Městské knihovně v Olomouci. Univerzitní knihovna v Olomouci tuto knihu nenabízí.

RAKOVÁ MILENA, ŠTÍPOVÁ LJUBA, TICHÁ ALENA

Zpíváme a nasloucháme hudbě s nejmenšími

1.vydání, Praha: Portál, 2009, 184 s., ISBN 978-80-7367-543-1

Tato publikace je vhodná pro děti od 3 do 8 let a primárně je určena předškolním pedagogům a rodičům, kteří s dětmi rádi zpívají. Jedná se o zpěvník 50 písní, který je doplněn metodickými radami.

V publikaci najdeme jednodušší písně určené pro dětský hlas, ale i písně složitější určené dospělému hlasu. Písně můžeme doplnit doprovodem, který je nahraný na přiloženém CD, které je součástí publikace. Na CD kromě nazpívaných písní z knihy najdeme hudební hádanky a drobné skladby k poslechu.

Publikace je rozdělena na teoretickou část a druhá část je zpěvníkem. V teoretické části knihy se dozvíme, jak s dětmi zpívat a jak jsou pro náš svět důležité jednotlivé zvuky. Autorky zde v krátkosti uvádějí, jak a kde rezonují jednotlivé hlásky a uvádějí i výslovnost jednotlivých hlásek. Dozvíme se, kdy a proč vyhledat logopeda, jak dítě uvolnit a připravit na soustředěnou aktivitu. V druhé části najdeme písně s notovým záznamem. Písně jsou doplněny metodickou radou, jak píseň využít. Jsou také doplněny nápadem, jak písně výtvarně zpracovat. Jedná se o zhudebněné básně a říkadla. Autorkami textů písní jsou Raková Milena a Štípková Ljuba. Texty zhudebnila Tichá Alena.

Kritéria stanovená autorem bakalářské práce publikace splňuje. Metodické zpracování celé publikace je vhodné zvláště pro začínající pedagogy. Náměty na další zpracování písní je inspirativní. Dostupnost publikace je velmi dobrá. K vypůjčení knihu nabízí Vědecká knihovna v Olomouci, Univerzitní knihovna v Olomouci a Městská knihovna v Olomouci.

TICHÁ ALENA

Učíme děti zpívat

2. vydání, Praha: Portál, 2009, 152 s., ISBN 978-80-7367-562-2

Publikace *Učíme děti zpívat* je určena pro hlasovou výchovu dětí od 5 do 11 let. Jedná se o učebnici hlasové výchovy, která je určená přímo předškolním pedagogům, pedagogům prvních stupňů základních škol a pedagogům základních uměleckých škol. Publikace ukazuje pedagogům, jak jednoduchou a hravou formou rozvíjet zpěvnost u dětí.

Kniha je pro lepší přehlednost rozdělena na tři části. První část se nazývá *Nezpěváci*, druhá část *Hlasová výchova*. Ve třetí, poslední části, najdeme příklady písní, které rozvíjejí pěvecké dovednosti u dětí.

V první části knihy, nazvané *Nezpěváci* se seznamujeme s otázkou, proč děti málo zpívají nebo nezpívají vůbec. Dozvídáme se, jak s problematikou nezpěvnosti pracovat, jak ji odhalit a následně odstranit. V této části knihy se také dozvídáme o dětském hlasovém rozsahu; co je nezbytné pro „čistý zpěv“. Autorka nám připomíná, že „falešný zpěv“ může být často důvodem malých zkušeností se zpěvem. Jsou zde uváděny způsoby, jak můžeme zjistit, jak dítě zpívá, jakou má hudební paměť i jaké je jeho hudební cítění. Poznáme konkrétní postupy, jak pracovat s dětmi hudebně rozvinutými, avšak nerozezpívanými nebo s dětmi hudebně nerozvinutými a proto nerozezpívanými. Najdeme zde celou řadu her, které pomáhají uvolňovat střední a nízkou hlasovou polohu. Také zde jsou hry, které pomáhají rozvíjet celkovou muzikálnost u dětí.

Druhá část publikace *Hlasová výchova* ukazuje, jak naučit děti správným pěveckým návykům. Autorka ukazuje, jak dětský hlas chránit a jak jej rozvíjet. Věnuje se uvolňovacím, aktivizačním a koordinačním cvičením. Tato cvičení jsou založena na pohybu, proto jsou pro děti atraktivní a zábavná. Dále se tato část publikace zabývá správným držením těla při zpěvu a

správnou prací s dechem. Vysvětluje, jak správně naučit děti měkkému a tvrdému hlasovému začátku, učí správné výslovnosti. Všechna učení jsou vedena hravou formou. Cvičíme, foukáme do vody, hrajeme si na zvířátka atd. Tato forma výuky je pro děti velice atraktivní.

Třetí část „*Příklady písní rozvíjejících pěvecké dovednosti*“ je nejkratší. Najdeme zde několik jednodušších lidových písní s notovým záznamem a také doporučení, které další písně jsou na procvičování vhodné.

Tato publikace splňuje všechna stanovená kritéria. Je určena předškolnímu věku dětí. Pro pedagogy je snadno využitelná, autor by ji doporučil zejména začínajícím pedagogům nebo pedagogům, kteří nemají s hudební výchovou velké zkušenosti. Publikace je snadno dostupná. Její půjčení nabízí Vědecká knihovna v Olomouci, Univerzitní knihovna v Olomouci a Knihovna města Olomouce.

HOROVÁ LADISLAVA

Ve školce je bezva

1. vydání, Praha: Portál, 2010, 136 s., ISBN 978-80-7367-694-0

Publikace *Ve školce je bezva* je určená pedagogům mateřských škol. Podle katalogizace Národní knihovny ČR je určena předškolní výchově a primárnímu vzdělávání. V publikaci najdeme písničky, pohybové improvizace, jednoduché tanečky, říkadla, melodizace, divadelní dramatizace, hádanky a náměty ke kreslení. Všechny činnosti jsou motivované čtyřmi ročními obdobími a dalšími důležitými událostmi, které mapují celý školní rok.

Publikace je rozčleněna na 10 kapitol: *Vítání jara, Velikonoce, Svátek maminek, Den dětí, Letní hrátky, Vůně podzimu, Zima je tady, Než přijde Mikuláš, Vánoční čas, Karneval*. Na začátku každé kapitoly najdeme píseň, která je tématicky zpracovaná k danému tématu. U písní není uvedeno, zda jsou autorské nebo se jedná o lidové písně. Písně jsou psány s notovým

záznamem. Za písni se nachází nabídka pohybové improvizace a dále melodizace říkadel. Jednotlivá říkadla jsou autorská. Autor je zhudebnil na známé melodie lidových písní (př. na píseň Já do lesa nepojedu; Cib, cib, cibulinka atd.). V publikaci také najdeme dětské „muzikály“. Jedná se o soubor říkadel, které jsou tématicky zpracované do jednoho celku a zhudebněné na známé lidové písničky.

Stanovená kritéria publikace splňuje. Publikace je velmi vhodná pro mateřské školy. Hudebně je dostatečně inspirativní. Je velmi vhodná pro začínající pedagogy. Nabízí dostatek námětů a nápadů, jak s dětmi hudebně pracovat a nechává dostatečný prostor pro vlastní tvorbu. Její dostupnost je velmi dobrá. Knihu k vypůjčení nabízí Vědecká knihovna v Olomouci, Univerzitní knihovna v Olomouci a Městská knihovna v Olomouci.

LIŠKOVÁ MARIE

Metodika hudebních činností

Praha: Magistrát hl.m. Prahy, 2010. 87 s.

Jedná se o studijní materiály pro střední odborné školy pedagogické, které vydal Magistrát hl.m. Prahy.

V úvodu publikace najdeme charakteristiku RVP PV a charakteristiku jednotlivých vzdělávacích oblastí. Autorka zde charakterizuje vzdělávací oblasti z hlediska obecného i z hlediska hudebních činností. Ke každé vzdělávací oblasti uvádí konkrétní činnosti (např. dítě a jeho tělo - zpěv, pohyb, poslech, hra na nástroj,...) , které je možné do dané oblasti zařadit. V další části publikace se autorka zaměřuje na popis konkrétních aktivit, které do hudebních činností spadají. Jedná se o *vokální aktivity, hudebně pohybová výchova, instrumentální hra, hudební poslech*.

V publikaci jsou uvedeny příklady konkrétních hudebních činností. Jsou zde popsány základní zásady pro práci s dětmi při hudebních činnostech. Publikace je velmi dobrá pro

studenty i začínající předškolní pedagogy. Bohužel není celorepublikově dostupná a nelze ji zapůjčit v knihovně, ani zakoupit v knihkupectví.

JURKOVIČ PAVEL, ŽÁČEK JIŘÍ

Jak počítají kořata

1. vydání, Praha: Portál, 2011, 88 s., ISBN 978-80-7367-789-3

Jedná se publikaci, která je vhodná pro předškolní děti a mladší školní děti. Jedná se o známé nebo nové texty Jiřího Žáčka. Publikace je doplněna CD, které nazpívaly dětské sbory Radost a Pueri Gaudentes. Publikace je celkově přehledná a atraktivní. Písničky jsou doplněny jednoduchým hudebním doprovodem. Nápěv je složen s ohledem na dětský rozsah hlasu. Písňe mají velmi poutavé texty.

Stanovená kritéria publikace splňuje. Tato publikace je do mateřských škol velmi vhodná. Pro mladší děti obsahuje vyhovující písňe. V knihovnách prozatím dostupná není, protože se jedná o novinku.

KULHÁNKOVÁ EVA

Zvířátka ve hře, písni a tanci

Praha: Portál, 2011, 144 s., ISBN 978-80-7367-754-1

Publikace je zpěvníkem, který je doplněn souborem básniček, říkadel, her a pohádek. Ústředním motivem celé publikace jsou zvířátka. Obsahuje lidové písňe, které jsou pro děti velmi atraktivní. Děti se pomocí pohybových doprovodů seznamují s charakteristickými pohyby zvířat (např. let ptáků, pohyb medvěda, raka atd.). Pomocí skupinového ptačího zpěvu se děti učí hudební polyfonii. V hudebních pohádkách mají děti možnost samy dotvářet její děj.

Publikace je doplněna CD s hudebním doprovodem k písním. Je přehledně členěná. Najdeme zde písně s notovým záznamem. Vedle názvu písně se nachází symbol CD a číslo, pod kterým najdeme doprovod k písni na CD. Pod písní najdeme návod k pohybovému doprovodu, případně doporučení pro jakou věkovou skupinu je píseň vhodná.

Publikace splňuje všechna stanovená kritéria. Publikace je výbornou pomůckou pro mateřské školy. Písně patří k jednodušším a tak pro děti k velmi vhodným. Děti jsou podněcovány k vlastní tvorbě, spoluúčasti a tvořivosti. Publikace obsahuje dostatek podnětů pro pedagogy a nabízí různé možnosti zpracování témat. Bohužel její dostupnost v knihovnách je špatná. Jedná se o novinku a tak ji k vypůjčení v současné době nenabízí ani jedna knihovna v Olomouci.

1.2 Charakteristika odborné literatury před rokem 2000

V této kapitole budou představeny některé starší publikace, které vycházely před rokem 2000. Jedná se jen o malé procento publikací, které v daném období vyšly. Jedná se o 5 nejrozšířenějších publikací, jak vyplynulo z dotazníkového průzkumu autora bakalářské práce, které se nacházejí v mateřských školách i v současné době. Dodnes jsou tyto publikace hojně využívány. Publikace jsou řazené chronologicky od nejstarší.

FELIX ZRNA a kol.

Zpěvník pro mateřské školy

2.vydání, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1964, 64 s.

Jedná se o jeden z prvních zpěvníků, který byl přímo určen pro potřeby mateřských škol a jejím pedagogům. Jeho první vydání vyšlo již v roce 1954.

V úvodu zpěvníku se dočteme, že má zlepšovat práci v hudební výchově dětí předškolního věku. Jeho písně byly vybrány s ohledem na rozsah a možnosti dětského hlasu, ale také s ohledem na ideovou a uměleckou hodnotu. Písně jsou námětově vybrány tak, aby dětem přibližovaly základní jevy přírodního, společenského a kulturního života. Většina písní je autorských, ale najdeme zde i klasické lidové písně (např. Kočka leze dírou, Haj husičky a další).

Zpěvník je rozdělen na 3 části. *První část* je určena nejmenším dětem (3-4,5 let). Obsahuje většinou zhudebněná lidová říkadla a jednodušší autorské i lidové písně s menším rozsahem tónů. *Druhá část* je určena starším dětem (4,5 – 6 let). *Třetí část* je určena pedagogům, kteří mají dětem tyto písně zpívat. Písně ve zpěvníku jsou s notovým zápisem. Nechybí zde ani notový zápis pro klavírní doprovod. V notovém zápise jsou značky, které naznačují, kdy se mají děti nadechnout.

Tento zpěvník je starý, ale i tak zde najdeme písně, které mohou pedagogové stále využívat. Především ty lidové. Výhodou zpěvníku je klavírní doprovod, který nabízí i přede hry. Některé písně již použít nelze, jsou příliš ideologicky zabarvené.

HAVLÍČEK ILJA, DIKÁNOVÁ MARCELA, PAZDÍREK DUŠAN

Dětský zpěvník

1. vydání, Praha: Supraphon, 1971, 114 s., ISBN 02-188-71

Zpěvník je určen dětem a jejich rodičům, předškolním pedagogům a pedagogům základních škol. Obsahuje 154 známých lidových písniček. Je určen dětem, které začínají hrát na hudební nástroje, aby si vyzkoušely snadné a jednoduché doprovody ke známým písním.

Zpěvník je rozdělen na 4 části. *1. část* obsahuje dětská říkadla a rozpočítadla k dětským hrám. Jsou pro děti snadno srozumitelná a pochopitelná. Jsou zvláště vhodná pro procvičení hlásek nebo hláskových skupin. Rytmické recitování říkadel a rozpočítadel rozvíjí u dětí rytmičké cítění. Jako ukázkou zde najdeme několik návodů na melodizaci říkadel. *2. část* obsahuje písně (1.-46. píseň), které jsou určeny nejmladším dětem. Písně jsou v rozsahu 3 tónů a jsou ideální pro dětskou intonaci. *3. část* obsahuje písně (47.-91. píseň), které jsou vhodné pro děti předškolního věku (5-6 let). Mají větší rozsah a jsou melodicky i obsahově náročnější. *4. část* obsahuje písně (92.-154. píseň), které jsou určeny spíše školním dětem.

U každé písně se nachází notový záznam. Notový záznam je dvojitý. Jeden, jednodušší, doplněný klavírním prstokladem a je určen dětem, které začínají s hrou na hudební nástroj. Druhý je složitější. Předpokládá se, že jej bude hrát pedagog.

I když je zpěvník starší, dodnes je velmi dobře využitelný. Obsahuje nejznámější lidové písně, které by měly děti znát a umět. Velmi vhodné je rozdělení zpěvníku na části. Pedagog se může rychle orientovat, kterou píseň má zpívat s danou věkovou skupinou dětí. Mezi pedagogy mateřských škol je dodnes hojně využíván.

ČESKÁ HUDEBNÍ SPOLEČNOST

Skřivánek – sborník písní pro mateřské školy

1. vydání, Praha: Panton, 1973, 94 s., ISBN 35-365-73

Sborník písní pro mateřské školy je určen předškolním pedagogům. Jedná se o zpěvník, který obsahuje autorské písně určené předškolním dětem. Písně se mají svými tématy vázat k jednotlivým důležitým událostem v roce, jako jsou Vánoce, Velikonoce, Mikuláš. Také k jednotlivým ročním obdobím najdeme tématické písně např. První sníh, Koleda a další.

Na začátku sborníku najdeme krátké metodické pokyny k výběru jednotlivých písní (např. k jakým svátkům je vhodné písně vybírat). Každá píseň je doplněna o jednodušší tanečky, které pohybově vyjadřují děj písně.

V další části nacházíme písně s notovým záznamem, který je trojí. Jeden patří ke zpěvu, druhý je pro piano a třetí slouží k záznamu rytmického doprovodu (jedná se např. o triangel). Většina písní má jednoduchý, snadno zapamatovatelný text. Melodie je tvořena s ohledem na rozsah dětského hlasu.

Publikace sice patří ke starším, ale dodnes je v mateřských školách hojně využívána. Písně jsou dobře využitelné a děti baví.

KURKOVÁ LIBUŠE, EBEN PETR

Hudebně – pohybová výchova

3. vydání, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980, 59 s., ISBN 14-343-80

Tato publikace pochází z edice učebnic pro střední školy. Je věnována hudebně – pohybové výchově šesti až osmiletých dětí. Jedná se o publikaci, kterou najdeme dodnes ve většině mateřských škol, ale dnes už není příliš využívána. Není prvotně určená mateřským

školám, ale spíše lidovým školám umění (pozn. dnes základním uměleckým školám). Jedná se o příručku taneční výchovy, kde hudební výchova hraje nezastupitelnou úlohu.

Publikace je členěna na 4 části. V první části jsou uvedena pohybová cvičení, která se zaměřují na vnímání hudebního doprovodu. Děti se učí vnímat rytmus, tempo, dynamiku, melodii. Druhá část se věnuje instrumentálnímu doprovodu. Rozvíjí muzikálnost, rytmické cítění a v neposlední řadě pohybovou stránku. Třetí část shrnuje improvizční cvičení. Děti mají možnost uplatnit svou tvořivost a nápady. Čtvrtá část obsahuje drobné taneční formy na lidové písně, říkadla.

Publikace je pro mateřské školy dosti náročná. Je vhodná pro starší děti (6-8 let), které jsou hudebně zdatnější. Hudební doprovody od Petra Ebena jsou hudebně složitější.

STRNADOVÁ KARLA, ZEZULA JIŘÍ

Hudební výchova v mateřské škole

Praha: Naše vojsko, 1988, 187 s.

Jedná se o metodickou příručku k programu hudební výchovné práce pro mateřské školy. Tato příručka se používala jako učebnice na středních pedagogických školách. Najdeme zde informace nejen z hudební výchovy, ale i dílčí poznatky z psychologie, obecné a předškolní pedagogiky.

Publikace je rozčleněna na 4 části. První část *Charakteristika hudební výchovy v mateřské škole*. Podává obecné informace, jak pracovat s dětmi při hudební výchově. Tato část nese cenné informace, které jsou využitelné i v současné době. Popisuje, co je třeba znát při hlasové výchově, jak správně vybrat píseň pro děti z hudebního hlediska. Druhá část se nazývá *Rozpracování úkolů se zřetelem na integraci hudebních činností*. Tato část se věnuje zapracování úkolů do tehdejších vzdělávacích plánů. Pro dnešního pedagoga je tato část naprosto nevyužitelná. Třetí část *Náměty a příklady hudebních činností pro jednotlivé věkové skupiny* se

věnuje rozpracování úkolů na určité časové období. Rozpracování vychází z tehdejších vzdělávacích plánů, ale pro dnešního pedagoga nabízí přehled písní pro určitá časová období. K jednotlivým písním najdeme také výtvarný námět a celkový návod, jak píseň nenásilně zapracovat do všech činností. Poslední část *Přehled odborné literatury a pomůcek* nabízí přehled literatury a vysvětlení použitých hudebních termínů v publikaci.

I když z dnešního hlediska se tato publikace jeví jako nepoužitelná pro pedagoga, není to zcela pravda. Některé části by si měl prolistovat každý předškolní pedagog. Zejména první část, která se věnuje obecnějším informacím. Některé zákonitosti při práci s dětmi jsou neměnné.

2. Další nabídky vzdělávání předškolních pedagogů

K dalším možnostem, které pedagogové předškolní výchovy mohou využít k dalšímu vzdělávání, patří například vzdělávací semináře, které pořádají vzdělávací agentury. V Olomouckém kraji působí 10 vzdělávacích agentur. K popisu byly vybrány dvě vzdělávací agentury – Schola servis a vzdělávací agentura AVDO. Důvodem, ke zvolení těchto agentur bylo, že tyto dvě agentury pořádají vzdělávací semináře určené primárně předškolním pedagogům a pravidelně 2x ročně zasílají své nabídky mateřským školám. Z dotazníkového průzkumu také vyplynulo, že pedagogové navštěvují vzdělávací semináře převážně z těchto agentur.

„Agentura AVDO – agentura vzdělávání dospělých působí ve větších městech celé České Republiky (Brno, Hradec Králové, Pardubice, Praha, Prostějov, Přerov, Olomouc, Ostrava, Zlín, České Budějovice). V současné době agenturu zastupují Mgr. Šárka Nešporová a Bc. Kristýna Nešporová. Agentura vznikla k 1.1.2005. Zabezpečuje další vzdělávání pedagogických pracovníků po 31.12.2004, kdy byla v ČR transformována Pedagogická centra. Agentura nabízí množství vzdělávacích seminářů nejen z oblasti hudebních činností. Dlouhodobým cílem agentury je rozšířit nabídku vzdělávacích projektů pro mimoškolní organizace a širokou veřejnost. Spolupracuje s vysoce erudovanými lektory. Nabízí vybrané vzdělávací projekty akreditované MŠMT a MV v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a pracovníků veřejné a státní správy. Agentura také nabízí kurzy, které pořádá na vyžádání a podle přání klientů.“¹

¹ Agentura vzdělávání dospělých [online]. 2011 [cit. 2011-06-23]. . Dostupné z WWW: <www.avdo.cz>.

„Agentura Schola Servis působí v Olomouckém kraji (Olomouc, Prostějov, Jeseník, Přerov, Šumperk). Agentura je zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám. Jedná se o akreditovanou vzdělávací organizaci. Spolupracuje s patnácti metodiky pro český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk, informatiku, zeměpis, matematiku, fyziku, chemii, tělesnou výchovu, výtvarnou výchovu, hudební výchovu, I. stupeň ZŠ a předškolní výchovu. Zajišťuje projekty akreditované MŠMT a jejich další realizaci. Přípravuje, ve spolupráci se školami, užitečné projekty spolufinancované Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky.“²

Následující tabulka nabízí přehled vzdělávacích seminářů, které nabízejí tyto dvě již dříve zmíněné agentury od začátku svého vzniku (r.2004). Všechny zde uvedené semináře jsou primárně určené předškolním pedagogům, ale je možné, aby se seminářů účastnili i pedagogové prvních stupňů základních škol. Naplněnost těchto seminářů bývá vysoká. Agentury neuvádějí přesná čísla o počtu účastníků, protože tyto informace neuchovávají nebo slouží pouze k jejich interním potřebám. Tabulku o přehledu vzdělávacích seminářů zde autor zařadil z důvodů ilustrace možností dalších vzdělávacích nabídek, které jsou předškolním pedagogům nabízené.

² *Schola servis* [online]. 2011 [cit. 2011-06-23]. [Http://www.scholaservis.cz/](http://www.scholaservis.cz/). Dostupné z WWW: <www.scholaservis.cz>

Tabulka 1. Přehled nabídky dalšího vzdělávání předškolních pedagogů od agentur AVDO a Schola servis od roku 2004

Rok	Vzdělávací agentura	Název semináře	Lektor
2004	AVDO	Aktivní hudební výchova	Hana Kameníčková, Dana Nejezchlebová, Jarmila Šířická
2005	Schola Servis	Hudební náměty	Eva Hurdová
		Rozezpívání tzv. nezpěváků a hlasová výchova dětí	Alena Tichá
		Profesní únava hlasu a možnosti nápravy	Alena Tichá
		Zpíváme, hrajeme, posloucháme	Jaroslav Herden, Anna Velanová, Alena Tichá
		Hudební hodinky nejen pro táty a maminky	Jaroslav Herden
		Hudba jako řeč	Jaroslav Herden
		Hudební náměty	Eva Hurdová
		Hudební nauka pro děti	Rafaela Drgáčová
	AVDO	Instrumentální hrátky	Lena Freyová
		Pozitivní účinky hudby a pohybu (muzikoterapie)	Lena Freyová
2006	Schola Servis	Hlasová výchova ve sboru	Alena Tichá
		Hudební nauka trochu jinak	Rafaela Drgáčová

		Písnička jako cesta k poznání světa	Pavel Jurkovič, Eva Hurdová
		Rozezpívání tzv. nezpěváků a hlasová výchova dětí	Alena Tichá
		Hudební náměty	Eva Hurdová
		Instrumentální hrátky	Lena Freyová
	AVDO	Pozitivní účinky hudby a pohybu (muzikoterapie)	Lena Freyová
		Hudební hodinky nejen pro táty a maminky	Jaroslav Herden
		Zpíváme, hrajeme, posloucháme	Jaroslav Herden, Anna Velanová, Alena Tichá
		Hudba jako řeč	Jaroslav Herden
2007	Schola Servis	Na hudbu trochu jinak – podzimní notování	Rafaela Drgáčová
		Od Martina po Matěje	Eva Hurdová
		Hrajeme si se zvuky a tóny	Eva Hurdová
		Veselé písničky	Zdeněk Petržela
2008	AVDO	Hudební cestování po kontinentech	Lenka Pospíšilová
		Od Mikuláše k Vánocům aneb čertovské rojení	Lenka Pospíšilová
	Schola Servis	Na hudbu trochu jinak – než opadá listí	E Slezáková
		Písnička jako cesta k poznávání světa – Na orffovských cestách	Pavel Jurkovi

		Na hudbu trochu jinak – Když se vrby zazelenají	Rafaela Drgáčová
2009	AVDO	Cestování po Evropě	Lenka Pospíšilová
		Vánoční zastavení	Lenka Pospíšilová
		Aprílová překvapení a velikonoční pomlazení	Lenka Pospíšilová
		Hudební cestování po kontinentech	Lenka Pospíšilová
	Schola Servis	Na hudbu trochu jinak – hudební hostina aneb dějiny hudby na talíři – Byl jeden domeček – Dřevíčko, dřevo	Rafaela Drgáčová
		Náměty pro malé zpěváky a muzikanty – od Velikonoc k podzimu	Eva Hurdová
		Učíme se s písničkou na rtech aneb máme i pravou hemisféru	M Klinerová
		Instrumentální hratky	Lena Freyová
		Na hudbu trochu jinak – Májové notování	Rafaela Drgáčová
2010	AVDO	Hudební cestování po kontinentech	Lenka Pospíšilová
		Od Mikuláše k Vánocům aneb čertovské rojení	Lenka Pospíšilová
		Hudební cestování strojem času od pravěku k dnešku	Lenka Pospíšilová
	Schola Servis	Písničky a pohyb	Eva Hurdová
		Na hudbu trochu jinak	Rafaela Drgáčová

		Zábavná hudební výchova v souladu s RVP	Natalia Topolová
		Hudební nauka pro školy	Natalia Topolová

Z přehledu této tabulky vyplývá, že předškolním pedagogům je nabízeno dostatečné množství vzdělávacích seminářů. Nejmenší počet nabízených vzdělávacích seminářů byl jeden v roce 2004, kdy agentury zahájily svou činnost. Od roku 2005 je předškolním pedagogům průměrně nabízeno 7,5 vzdělávacích seminářů (průměr z obou agentur) ve školním roce. Není stanoven maximální ani minimální počet seminářů, kterých by se měl předškolní pedagog účastnit. Z praxe a dotazníkového průzkumu vyplývá, že ve většině případů předškolní pedagogové navštěvují semináře 2x ročně.

Některé vzdělávací semináře se opakují vícekrát po sobě. Z dotazů vedených k agenturám vyplývá, že je to z důvodů, že pedagogové si opakování těchto seminářů vyžádali velkým zájmem. Agentury také uvádějí, že na vyžádání mohou semináře opakovat nebo pořádat seminář od konkrétního lektora. Mohou také pořádat vzdělávací seminář pouze pro konkrétní mateřskou školu. Na žádost pedagogů mohou semináře pořádat v dopoledních nebo odpoledních hodinách.

3. Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání

V této kapitole nacházíme informace o Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV). Je zde nabízen ucelený seznam jednotlivých cílů, které se vyskytují v RVP PV. Tato kapitola také ukazuje celkovou provázanost klíčových kompetencí, dílčích cílů s hudebními činnostmi. I když v RVP PV nejsou vymezeny konkrétní cíle v oblasti hudební výchovy, jsou zahrnuty a propojeny do ostatních činností (viz níže).

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je závazný kurikulární dokument pro všechny mateřské školy. Podle RVP PV platného od 1.9.2007, mají mateřské školy povinnost zpracovávat vlastní Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP), který je pro každou mateřskou školu závazný. Platnost RVP PV je ukotvena ve školském zákoně³. RVP PV určuje společný rámec vzdělávání stejný pro všechny mateřské školy.

RVP PV si klade za úkol doplňovat rodinnou výchovu a pomoci dítěti vytvořit prostředí s dostatkem mnohostranných a mnohočetných podnětů. Předškolní vzdělávání má za cíl usnadňovat dítěti jeho další životní cestu. Rozvíjí u dítěte jeho osobnost, tělesný a duševní vývoj, osobní spokojenost a pomáhá mu v orientaci a chápání okolního světa. Učí dítě žít ve společnosti, ukazuje normy a hodnoty uznávané společností. Má snahu vytvářet dítěti předpoklady pro pokračování v dalším vzdělávání a maximálně podporovat individuální rozvojové možnosti.

RVP PV si stanovuje *čtyři cílové kategorie*. Jedná se o tyto kategorie:

- „**rámcové cíle** – vyjadřují univerzální záměry předškolního vzdělávání
- **klíčové kompetence** – představují obecné výstupy v předškolním vzdělávání
- **dílčí cíle** – vyjadřují konkrétní záměry

³ Česká republika. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004.

- **dílčí výstupy** – vyjadřují konkrétní postoje, poznatky, dovednosti a hodnoty, které odpovídají dílčím cílům“⁴

Všechny tyto cíle RVP PV rozděluje do 5 vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou:

- „**Dítě a jeho tělo**

- **Dítě a jeho psychika**

- **Dítě a ten druhý**

- **Dítě a společnost**

- **Dítě a svět“⁵**

Každá vzdělávací oblast je rozdělena do vzájemně propojených kategorií: *dílčí cíle*, *vzdělávací nabídka* a *očekávané výstupy*.

Dílčí cíle stanovují, co by měl pedagog u dítěte v průběhu předškolního vzdělávání sledovat. *Vzdělávací nabídka* představuje souhrn činností, které jsou vhodné pro naplňování dílčích cílů. *Očekávané výstupy*, jedná se o výstupy, které by mělo ve větší míře splňovat dítě (dle svých individuálních možností), které opouští mateřskou školu.

Předškolní pedagogové mají dle svých možností, zkušeností a dovedností možnost zařadit hudební činnosti do svých *třídních vzdělávacích plánů*. Hudební činnosti by v současné mateřské škole neměly tvořit samostatnou oblast odříznutou od ostatních, ale měly by navazovat a prolínat se z ostatními činnosti (pohybovými, výtvarnými, logopedickými, poznávacími). Každý zkušený pedagog ví, že hudební činnosti jsou jedna z nejlákavějších činností, které mohou dítěti nabídnout. Proto i když v RVP PV nenajdeme mnoho cílů které by se konkrétně a prvoplánově zaměřovaly na hudební činnosti, nejedná se o složku opomíjenou. Jen se tato složka více transformovala do ostatních. Hudební činnosti nejsou jen zpěv písní, ale i poslech hudby (přiměřený dětskému věku), rozvoj rytmického cítění, rozvoj sluchového vnímání (fonematický

⁴ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Specifika předškolního vzdělávání, metody a formy práce, s. 7.

⁵ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Vzdělávací obsah v RVP PV, s. 13.

sluch). Hudební činnosti rozvíjí u dítěte mnoho složek jeho osobnosti, tak např. sociální citění, sociální postoje při zpěvu lidových písní, rozvíjí pohybové schopnosti (u malých dětí je vhodné propojit zpěv a pohyb), vnímání a naslouchání, učí se ovládat dech a tempo řeči, vedou děti ke správné intonaci a rytmu řeči, rozvíjí fonemický sluch.

V každé části RVP PV najdeme vzdělávací nabídku, vzdělávací cíl nebo očekávaný výstup, který se týká hudebních činností. Pro lepší ilustraci, zde autor uvedl konkrétní příklady.

Ve vzdělávací oblasti *Dítě a jeho tělo* se hudební činnosti konkrétně nepromítají do vzdělávacích cílů, ale druhotně zde promítnuty jsou:

- „uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a využívání všech smyslů

ve vzdělávací nabídce můžeme najít tuto konkrétní vzdělávací nabídku:

- *hudební a hudebně pohybové hry a činnosti*⁶

z očekávaných výstupů dítě zpravidla dokáže:

- „koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby ..., jednoduchými hudebními nástroji “⁷

Vzdělávací nabídka *Dítě a jeho psychika* se dělí na tři části – *Jazyk a řeč; Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace; Sebepojetí, city, vůle*

V první části *Jazyk a řeč* se hudební činnosti prolínají do dílčích vzdělávacích cílů

⁶ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. *Dítě a jeho tělo*, s. 14.

⁷ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. *Dítě a jeho tělo*, s. 14-15.

- „rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

ve vzdělávací nabídce můžeme najít tuto konkrétní vzdělávací nabídku:

- přednes, recitaci, zpěv
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

z očekávaných výstupů dítě zpravidla dokáže:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, atd.)“⁸

V druhé části *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace* můžeme najít tyto dílčí vzdělávací cíle:

- „rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání...
- rozvoj tvořivosti (tvořivé myšlení, řešení problémů, tvořivé sebevyjádření)

ve vzdělávací nabídce můžeme najít tuto konkrétní vzdělávací nabídku:

- smyslové hry, nejruznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.“⁹

z očekávaných výstupů dítě zpravidla dokáže

- „vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehnout, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (...hudebních,...)“¹⁰

⁸ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Dítě a jeho psychika - Jazyk a řeč, s. 16-17.

⁹ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Dítě a jeho psychika - Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace, s. 18.

¹⁰ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Dítě a jeho tělo, s. 19.

Ve třetí části *Sebepojetí, city a vůle* nenajdeme konkrétní dílčí vzdělávací cíle, které by se zaměřovaly pouze na hudební činnosti

ve vzdělávací nabídce můžeme najít tuto konkrétní vzdělávací nabídku:

- „*estetické a tvůrčí aktivity (... , hudební, ...)*“¹¹

Konkrétní očekávané výstupy, které by se zaměřovaly na hudební činnosti v této části nenajdeme.

Ve vzdělávací oblasti *Dítě a ten druhý* nejsou zahrnuty konkrétní dílčí vzdělávací cíle.

Ve vzdělávací nabídce můžeme najít tuto konkrétní vzdělávací nabídku:

- „*sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, ...*“¹²

Konkrétní očekávané výstupy, které by se zaměřovaly na hudební činnosti v této části nenajdeme.

Ve vzdělávací oblasti *Dítě a společnost* najdeme tyto konkrétní vzdělávací cíle:

- *seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije*

Ve vzdělávací nabídce můžeme najít tuto konkrétní vzdělávací nabídku:

- *tvůrčí činnosti slovesné, literární, ..., hudební a hudebně pohybové, ...apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu*
- *receptivní, slovesné, ...(poslech pohádek, příběhů, ..., hudebních skladeb a písní,)*
- *setkávání se s literárním, ..., hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě*¹³

¹¹ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. *Dítě a jeho psychika - Sebepojetí, city a vůle*, s. 20.

¹² Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. *Dítě a ten druhý*, s. 22.

z očekávaných výstupů dítě zpravidla dokáže:

- „vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)“
- vnímat kulturní a umělecké podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení ...“¹⁴

Poslední vzdělávací oblast *Dítě a svět* se na hudební činnosti nezaměřuje, ale zaměřuje se na širší poznávání okolního světa, do kterého patří i hudební činnosti.

Předchozím textem chtěl autor ilustrovat, jak jsou hudební činnosti v RVP PV zastoupeny. „RVP PV vidí výchovu dětí v širším kontextu. Základním cílem předškolního vzdělávání je výchova samostatně smýšlejících, sebevědomých, otevřených a tolerantních dětí. Konkrétní činnosti, které s dětmi vykonáváme, se stávají prostředkem k dosažení vyšších cílů – splnění kompetencí stanovených rámcovým programem. Výchova je celodenním procesem, není roztržena na jednotlivé aktivity, které spolu vzájemně nesouvisejí“.¹⁵ Hudební činnosti jsou obsaženy ve všech částech RVP PV, i když zde nejsou vyčleněny jako samostatná kapitola.

¹³ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Dítě a společnost, s. 24.

¹⁴ Výzkumný ústav pedagogický. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Dítě a společnost, s. 25.

¹⁵ LIŠKOVÁ, Marie. *Metodika hudebních činností*. Praha : Magistrát hl.m. Prahy, 2010. RVP, s. 3.

4. Průzkum využívání nabídky dalšího vzdělávání v oblasti hudební výchovy z kontextu vybraných vzdělávacích agentur v Olomouckém kraji

Olomoucké vzdělávací agentuře AVDO a Prostějovské vzdělávací agentuře Schola servis byl předložen dotazník, ve kterém jsme se zaměřili na průzkum vzdělávacích seminářů, které nabízejí pro předškolní pedagogy.

4.1 Cíle dotazníkového šetření u vzdělávacích agentur zaměřených na DVPP

Hlavním cílem dotazníkového průzkumu bylo zjistit, zda předškolní pedagogové mají dostatečné podmínky pro další vzdělávání v oblasti hudebních činností ze stran vzdělávacích agentur zaměřujících se na DVPP. Chtěli jsme zjistit, zda předškolní pedagogové nejsou limitováni např. nedostatkem míst na seminářích, nevhodnou dobou pořádání jednotlivých vzdělávacích seminářů (pořádání vzdělávacích seminářů pouze v dopoledních hodinách, tedy pouze během pracovní doby). Dalším cílem šetření bylo, zda je o hudební vzdělávací semináře zájem, zda předškolní pedagogové vyhledávají konkrétní lektory. V neposlední řadě jsme se také zajímali, zda mateřské školy nebo samotní pedagogové mají možnost ovlivnit pořádání jednotlivých seminářů. Vzor dotazníku je uveden v příloze č.1. Výsledky dotazníkového průzkumu jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka 2. Výsledky dotazníkového šetření u vzdělávací agentury AVDO

Pořádá agentura vzdělávací semináře zaměřené na hudební výchovu?	Ano
Počet vzdělávacích seminářů zaměřených na hudební činnosti v mateřské škole	5

Obsazenost hudebních seminářů	80%
Bývá vyhledáván konkrétní lektor/lektoři? Který?	Ano Jurkovič Pavel, Hurdová Eva, Kulhánková Eva, Pospíšilová Lenka, Freyová Lena
Jaká je poptávka po seminářích zaměřených na hudební výchovu?	Srovnatelná s ostatními obory
Mohou si MŠ vyžádat konkrétního lektora?	Ano

Tabulka 3. Výsledky dotazníkového šetření u vzdělávací agentury Schola servis

Pořádá agentura vzdělávací semináře zaměřené na hudební výchovu?	Ano
Počet vzdělávacích seminářů zaměřených na hudební činnosti v mateřské škole	5
Obsazenost hudebních seminářů	75%
Bývá vyhledáván konkrétní lektor/lektoři? Který?	Ano Drgáčová Rafaela, Hurdová Eva, Freyová Lena
Jaká je poptávka po seminářích zaměřených na hudební výchovu?	Vysoká
Mohou si MŠ vyžádat konkrétního lektora?	Ano

4.2 Výsledky dotazníkového průzkumu

Z výsledků dotazníkového průzkumu vyplývají následující zjištění, že hlavní cíl, kterým bylo zjistit možnosti a podmínky pro další vzdělávání v oblasti hudebních činností ze stran vzdělávacích agentur zaměřujících se na DVPP, byl splněn. Z vyhodnocení výsledků obou agentur vyplývá, že předškolní pedagogové mají vytvořené podmínky pro další vzdělávání. Obě vzdělávací agentury poskytují dostatečný počet seminářů zaměřených na hudební činnosti. Konkrétní lektoři bývají vyhledáváni. Z dotazníkového průzkumu vyplynulo, že MŠ a pedagogové mohou ovlivňovat výběr lektorů. Z ústního průzkumu autora bakalářské práce bylo zjištěno, že pedagogové si mohou vyžádat konkrétní téma vzdělávacího semináře, mohou si určit dobu pořádání (dopoledne, odpoledne). Je také možné, aby vzdělávací seminář byl pořádán v konkrétní MŠ. Obsazenost jednotlivých seminářů se nepodařilo zjistit. Agentury tyto informace neuchovávají nebo jim slouží pouze pro interní potřebu. Uvádějí pouze obsazenost obecnou (celkový průměr).

Z pohledu obou agentur se nabídka pedagogům předškolní výchovy jeví jako dostatečná a vůči potřebám praxe flexibilní.

5. Průzkum využívání nabídky dalšího vzdělávání v oblasti hudebních činností z pohledu pedagogů mateřských škol v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj se skládá z okresů Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Celkově se zde nachází 414 mateřských škol. Mateřské školy každoročně dostávají dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Každý předškolní pedagog má 2x ročně absolvovat vzdělávací seminář dle svého výběru nebo výběru vedení školy (dáno vyhláškou MŠMT: Česká republika. Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, 111, s. 5654-5676.).

5.1 Cíle dotazníkového šetření dalšího vzdělávání v oblasti hudebních činností z pohledu pedagogů mateřských škol v Olomouckém kraji

Ředitelům 280 mateřských škol v Olomouckém kraji byl zaslán dotazník, jehož cílem bylo zjistit celkovou míru spokojenosti předškolních pedagogů s nabídkou dalšího vzdělávání v oblasti hudebních činností a spokojenost s nabídkou odborné literatury. Jednotlivé mateřské školy byly vybrány tak, aby dotazník mapoval situaci v celém Olomouckém kraji. Byly obeslány mateřské školy v městě Olomouc a jeho okolí, v městě Přerov a jeho okolí, v městě Prostějov a okolí, v městě Šumperk a okolí, v městě Jeseník a okolí. Celkově se navrátilo 122 dotazníků, což je 43,5%. Dotazník byl anonymní, nezjišťoval délku praxe, aprobaci ani věk respondentů. Průzkum zjišťoval kolikrát ročně předškolní pedagogové navštěvují vzdělávací semináře, zda mají povědomí o odborné literatuře a zda preferují konkrétní autory.

Tabulka 4. Dotazníkové šetření spokojenosti dalšího vzdělávání u předškolních pedagogů

Číslo otázky	Dotaz	Vyhodnocení odpovědí v procentech
1.	Spokojenost MŠ s nabídkou vzdělávacích seminářů v oblasti hudebních činností	68%
2.	Využívání možností nabídky vzdělávacích seminářů v oblasti hudební výchovy	100%
3.	Kolik MŠ má pedagoga specializovaného na hudební činnosti	36%
4.	Nejčastější využívaný typ dalšího vzdělávání	78% seminář
5.	Navštěvuje Vaše mateřská škola hudební semináře	100% respondentů ano
6.	Jak často pedagogové předškolní výchovy navštěvují hudební semináře	1x ročně
7.	Spokojenost pedagogů předškolní výchovy s kvalitou a odbornou úrovní vzdělávacích seminářů	97%
8.	Nejčastěji vyhledávání lektori	69% Eva Hurdová
9.	Spokojenost s nabídkou nových titulů v oblasti hudebních činností	58%
10.	Nejčastěji využívané tituly	70% publikace od Aleny Tiché
11.	Nejvíce preferovaný autor	65% Aleny Tiché
12.	Nejčastější typ zjišťování nabídky nových titulů	98% Internet
13.	Nejvíce preferované nakladatelství	95% Portál
14.	Znají pedagogové časopis zabývající se hudebními	100% ne, neznají

	činnostmi v MŠ	
15.	Kolik pedagogů využívá pro další vzdělávání internet	89%

5.2 Výsledky dotazníkového průzkumu

Cílem dotazníkového průzkumu bylo zjistit celkovou míru spokojenosti s úrovní dalšího vzdělávání v oblasti hudebních činností u předškolních pedagogů. Z průzkumu vyplývá, že celková míra spokojenosti s nabídkou vzdělávacích seminářů u mateřských škol je 68%.

Druhý dotaz zjišťoval, zda mateřské školy využívají nabídek od vzdělávacích agentur a zda na vzdělávací semináře posílají své pedagogy. Plných 100% mateřských škol odpovědělo, že nabídek využívá.

Třetí dotaz zjišťoval, zda mateřské školy mají pedagoga předškolní výchovy, který by se zaměřoval pouze hudební činnosti (navštěvoval semináře, vyhledával literaturu atd.) a dále o tom informoval ostatní pedagogy v mateřské škole. 36% respondentů odpovědělo, že v mateřské škole takového pedagoga mají.

Čtvrtý dotaz zjišťoval, jaký typ dalšího vzdělávání pedagogové předškolní výchovy nejčastěji využívají (seminář, školení, literatura, časopis, internet). Z odpovědí respondentů vyplynulo (respondenti měli možnost uvést více možností), že 78% využívají semináře nebo školení, 50% zároveň využívá nabídky internetu, 40% k dalšímu vzdělávání využívá literaturu, nabídku časopisů nezvolil žádný z respondentů.

Pátý dotaz zjišťoval, zda mateřské školy navštěvují vzdělávací semináře zaměřené na hudební činnosti. Plných 100% mateřských škol odpovědělo, že vzdělávací semináře zaměřené na hudební činnosti navštěvuje.

Šestý dotaz navazoval na předchozí otázku a zjišťoval, kolikrát ročně pedagogové předškolní výchovy navštěvují vzdělávací semináře zaměřené na hudební činnosti. Z odpovědí vyplynulo, že 1x ročně.

Sedmý dotaz zjišťoval, jak jsou pedagogové předškolní výchovy spokojeni s celkovou úrovní vzdělávacích seminářů. 97% pedagogů odpovědělo, že spokojeni jsou.

Osmým dotazem bylo zjišťováno, kteří lektori jsou nejčastěji vyhledáváni. Mezi nejvyhledávanější patří z 69% Eva Hurdová, 65% Eva Jenčková, 54% Lena Freyová, 50% Rafaela Drgáčová.

Devátý dotaz zjišťoval, zda jsou pedagogové předškolní výchovy spokojeni s nabídkou nových titulů v oblasti hudebních činností. 58% odpovědělo, že spokojeni jsou. 42% odpovědělo, že spokojeni nejsou z důvodů nestatečné informovanosti (neví, že daná publikace vyšla).

Desátý dotaz zjišťoval, zda pedagogové předškolní výchovy preferují tituly od konkrétního autora. A pokud ano, od kterého. Respondenti mohli v odpovědích uvádět více možností. 70% odpovědělo, že tituly od Aleny Tiché, 65% tituly od Evy Hurdové, 61% tituly od Marie Liškové a Evy Kulhánkové, 56% tituly od Pavla Jurkoviče. 39% uvedlo konkrétní titul od Ladislavy Horové, *Ve školce je bezva*. Praha: Portál, 2010, 136 s., ISBN 978-80-7367-694-0.

Jedenáctý dotaz zjišťoval, který autor patří, mezi pedagogy předškolní výchovy, mezi nejvyhledávanější. Respondenti mohli v odpovědích uvádět více možností. Mezi nejvyhledávanější patří z 65% Tichá Alena, 60% Eva Hurdová, 54% Pavel Jurkovič.

Dvanáctý dotaz se týkal zjišťování nejnovějších titulů na trhu. 98% respondentů odpovědělo, že nové nabídky vyhledává na internetu. Zbylá 2% odpověděla, že nejnovější nabídky nezjišťují.

Třináctý dotaz zjišťoval, jestli pedagogové předškolní výchovy nakupují jednotlivé tituly od konkrétního nakladatelství. 95% nakupuje tituly od vydavatelství Portál. 5% odpovědělo, že nepreferuje konkrétní nakladatelství.

Čtrnáctý dotaz zjišťoval, zda pedagogové předškolní výchovy znají nějaký časopis, který by se zabýval hudebními činnostmi pro předškolní výchovu. 100% odpovědělo, že žádný časopis zaměřený pouze na hudební činnosti pro předškolní děti nezná.

Patnáctý dotaz zjišťoval, zda respondenti vyhledávají informace pro hudební činnosti na internetu. 89% pedagogů předškolní výchovy internet k dalšímu vzdělávání využívá.

ZÁVĚR

Vzdělání je celoživotní proces. Obzvláště v pedagogické profesi je další vzdělávání velice důležité. Já sama jsem předškolním pedagogem. Zajímám se, přirozeně, o možnosti dalšího vzdělávání. Vypracování této práce mi pomohlo utřídit si informace, které mi byly známy z dřívější doby, ale hlavně jsem se dozvěděla spoustu nových informací, zejména o odborné literatuře.

Doufám, že moje práce prospěje ostatním pedagogům předškolní výchovy. Zejména mám na mysli první část práce, ve které je charakterizována vybraná odborná literatura. Snažila jsem se jasně a věcně vystihnout každou publikaci zmiňovanou v bakalářské práci. Mým záměrem bylo, aby pedagog po přečtení recenze věděl, o čem publikace pojednává, jaké se zde nacházejí písně, pro jakou věkovou skupinu je publikace vhodná. Na konec každé recenze jsem přidala krátký komentář o kvalitě publikace a o její dostupnosti. Hodnotící kritéria, která hodnotí kvalitu jednotlivých publikací jsem stanovila na základě průzkumu, který jsem vedla s předškolními pedagogy ve svém okolí. Ti také velice kladně hodnotili sestavení přehledu odborné literatury a její krátké zhodnocení. Přesvědčila jsem se tak, že moje práce splňuje hlavní záměr, kterým bylo přiblížit předškolním pedagogům výběr současné nabídky odborné literatury. Díky této práci si mohou snáze vyhledat nové náměty k další práci.

V druhé části práce jsem se zaměřila na dotazníkový průzkum. Ten jsem vedla se vzdělávacími agenturami zaměřující se na DVPP. S agenturami se mi spolupracovalo velmi dobře. Z průzkumu také vyplynu, že obě agentury jsou dostatečně a vůči potřebám praxe flexibilní.

Dále jsem prováděla dotazníkový průzkum u pedagogů předškolní výchovy. Byla jsem zklamaná z návratností dotazníků. Na dotazník neodpovědělo velké množství respondentů i přes mou opakovanou žádost. Přesto z průzkumu vyplynulo, že pedagogové předškolní výchovy mají zájem o další vzdělávání.

Doufám, že moje práce obohatí ostatní pedagogy a další pedagogické pracovníky. Díky mé práci snáze najdou zpěvníky, ze kterých si s chutí zazpívají a zanotují zábavné písničky. Hudba je jedna z nejdůležitějších složek, které se nalézají v našem životě. Já osobně si velmi ráda s dětmi každý den zazpívám(a nejen s nimi).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

- HAVLÍČEK, I. – DIKÁNOVÁ, M. - DUŠAN P. *Dětský zpěvník*. Praha: Supraphon, 1971.
- HOLOUŠOVÁ, M. – KROBOTOVÁ, M. *Diplomové a závěrečné práce*. Ostrava: Tiskservis Gen. Sochora, 2008. ISBN 80-244-1237-3
- HOROVÁ, L. *Ve školce je bezva*. Praha: Portál, 2010, ISBN 978-80-7367-694-0
- HURDOVÁ, E. – JURKOVIČ, P. *Hrajeme a zpíváme si s pohádkou*. Praha: Rotag, 2005
ISBN 80-903175-4-5
- JENČKOVÁ, Eva . *Hudba v současné škole : metodická řada*. Hradec Králové : (vl.nákl.), 2009.
- JENČKOVÁ E. *Hudba a pohyb ve škole*. Tandem, 2005, ISBN 80-903115-71
- JURKOVIČ P., MÁCHA O., TUČAPSKÝ A., UHEREK M. *Malým zpěvákům – sborník písní pro menší děti*. Praha, 2005, ISBN 80-7068-197-7
- JURKOVIČ P., ŽÁČEK J. *Jak počítají kořata*. Praha: Portál, 2011, ISBN 978-80-7367-789-3
- KULHÁNKOVÁ E. *Písničky a říkadla s tancem*. Praha: Portál, 2006, ISBN 80-7367-171-9
- KULHÁNKOVÁ E. *Taneční hry s písničkami*. Praha: Portál, 2006, ISBN 80-7367-108-5
- KULHÁNKOVÁ E. *Řemesla ve hře, písní a tanci*. Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-535-6
- KULHÁNKOVÁ E. *Zvířátka ve hře, písní a tanci*. Praha: Portál, 2011, ISBN 978-80-7367-754-1
- KURKOVÁ L., EBEN P. *Hudebně – pohybová výchova*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980, ISBN 14-343-80
- LIŠKOVÁ M. *Metodika hudebních činností*. Praha, 2010.
- LIŠKOVÁ M. *Zpíváme a hrajeme si s dětmi*. Praha: Grada Publishing, 2005, ISBN 80-247-0855-8
- PETRŽELA Z. *Veselé písničky*. Praha: Portál, 2001, ISBN 80-7178-576-8
- RÁKOSNÍKOVÁ J. *Hrajeme si u maminky*. Praha: Vyšehrad, 2002, ISBN 80-7021-803-7
- RÁKOSNÍKOVÁ J. *Studánko rubínko*. Praha: Vyšehrad, 2009, ISBN 978-80-7021-932-4

RAKOVÁ M., ŠTÍPOVÁ L., TICHÁ A. *Zpíváme a nasloucháme hudbě s nejmenšími*. Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-543-1

STRNADOVÁ K., ZEŽULA J. *Hudební výchova v mateřské škole*. Praha: Naše vojsko, 1988.

ČESKÁ HUDEBNÍ SPOLEČNOST. *Skřivánek – sborník písní pro mateřské školy*. Praha: Panton, 1973

ŠIMANOVSKÝ Z., TICHÁ A., BUREŠOVÁ V. *Písničky a jejich dramatizace*. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-477-X

ŠIMANOVSKÝ Z., TICHÁ A. *Lidové písničky a hry s nimi*. Praha: Portál, 2007, ISBN 978-80-7367-264-5

TICHÁ A. *Učíme děti zpívat*. Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-562-2

TICHÁ A., RAKOVÁ M. *Zpíváme a hrajeme si s nejmenšími*. Praha: Portál, 2007, ISBN 978-80-7367-100-6

ZRNA, Felix, et al. *Zpěvník pro mateřské školy*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1964.

AUTORSKÝ KOLEKTIV VÚP PRAHA. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. 44 s.

Agentura vzdělávání dospělých [online]. 2011 [cit. 2011-06-23]. . Dostupné z WWW: <www.avdo.cz>.

Schola servis [online]. 2011 [cit. 2011-06-23]. [Http://www.scholaservis.cz/](http://www.scholaservis.cz/). Dostupné z WWW: <www.scholaservis.cz>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Dotazník pro vzdělávací agentury

Příloha 2

Dotazník pro mateřské školy

Dobrý den,

jmenuji se Zuzana Vodičková a jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Pracuji na bakalářské práci se zaměřením na další vzdělávání pro předškolní pedagogy v oblasti hudební výchovy. Ráda bych Vaši agenturu poprosila o vyplnění dotazníku, který bude sloužit pro zpracování statistických údajů v mé práci. Dotazník je zcela anonymní. Vyplněný dotazník mi prosím zašlete obratem zpět na uvedenou emailovou adresu (medvidkovice@seznam.cz).

Děkuji za Vaši ochotu.

1. Pořádá Vaše agentura semináře zaměřené na hudební výchovu pro předškolní pedagogy?
☐ Ano
☐ Ne
2. Kolik seminářů zaměřených na hudební výchovu pro předškolní pedagogy v každém roce nabízíte?
Prosím, uveďte konkrétní číslo
3. Do jaké míry bývají semináře zaměřené na hudební výchovu obsazené?
☐ 100% - 90%
☐ z 80 až 50%
☐ méně než 50%
4. Bývá na seminářích vyhledáván konkrétní lektor?
☐ Ano.
Který?
☐ Ne
☐ Bývá to různé
5. Jaká je poptávka po seminářích hudební výchovy ze strany pedagogů?
☐ Hodně vysoká
☐ Vysoká
☐ Stejná jako u ostatních oborů
☐ Nízká
☐ Velmi nízká
6. Jakým způsobem probíhá výběr lektorů, kteří se zaměřují na hudební výchovu?
☐ Lektori se hlásí sami
☐ Lektory agentura oslovuje
☐ Výběr je náhodný
☐ Jinak
7. Mají mateřské školy možnost ovlivňovat výběr lektorů?
☐ Ano, mateřské školy si mohou konkrétního lektora vyžádat
☐ Ne, není to možné

Děkuji za vyplnění dotazníku

Vážená paní ředitelko,
obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který bude sloužit pro zpracování statických údajů v mé práci. Pracuji na bakalářské práci zaměřené na další vzdělávání v oblasti hudební výchovy pro pedagogy MŠ. Všechny zde položené otázky mapují rok 2010. Dotazník je zcela anonymní.

Děkuji za Vaši ochotu

Vodičková Zuzana

1. Jak jste spokojeni se stávající nabídkou dalšího vzdělávání v oblasti hudební výchovy?

☐ Jsem plně spokojená

☐ Spokojená

☐ Nespokojená

Proč?

2. Máte možnost využívat nabídky dalšího vzdělávání v oblasti hudební výchovy?

☐ Ano

☐ Ne

Proč? (např. finanční, časové možnosti apod.)

3. Specializuje se některý z pedagogů na vaší MŠ konkrétně na oblast hudební výchovy?

☐ Ano

☐ Ne

4. Jakého typ dalšího vzdělávání využíváte?

☐ Semináře

☐ Školení

☐ Literatura

☐ Časopisy

☐ Internet

☐ Jiný typ

5. Navštěvujete semináře hudební výchovy?

☐ Ano

☐ Ne

Proč?

6. Kolikrát ročně navštěvujete vzdělávací semináře?

☐ 1x ročně

☐ 2x ročně

☐ vícekrát

7. Jste spokojeni s kvalitou a odbornou úrovní seminářů?

☐ Ano

☐ Ne

8. Vyhledáváte semináře vedené konkrétním lektorem? Pokud ano, napište prosím kterým?

9. Jste spokojeni s nabídkou nových publikací v oblasti hudební výchovy?

☐ Ano

☐ Ne

Proč?

10. Napište, prosím, které tituly nejčastěji využíváte?

11. Preferujete tituly od konkrétního autora? Pokud ano, napište prosím od kterého?

12. Jak zjišťujete nabídku nejnovějších titulů na trhu?

☐ Knihkupectví

☐ Internet

☐ Dealerství

☐ Nezjišťuji

☐ Jinak

13. Nakupujete tituly z oblasti hudební výchovy od konkrétních nakladatelství?

☐ Ano. Od kterých?

☐ Ne

14. Znáte nějaké časopisy, které se zabývají hudební výchovou pro předškolní děti?

☐ Ano

Které?

☐ Ne

15. Hledáte informace týkající se hudební výchovy pro předškolní děti na internetu?

☐ Ano

Uveďte adresu

☐ Ne

Děkuji za vyplnění dotazníku

Anotace bakalářské práce

Příjmení a jméno: Vodičková Zuzana

Katedra: Katedra hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Název práce: Další vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol v Olomouckém kraji
z hlediska hudebních činností

Futher education of teachers of kindegartens in the Olomouc region in terms of
musical activities

Vedoucí práce: Mgr. Jaromír Synek, Ph.D.

Počet stran: 57

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 27

Počet pramenů: 2

Klíčová slova: Další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Mateřské školy.

Olomoucký kraj

Hudební činnosti.

Further education of pedagogical start.

Kindergarten.

Olomouc Region.

Music activities.

Resumé: Bakalářská práce je zaměřena na možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol v Olomouckém kraji. První část charakterizuje vybranou odbornou literaturu, nabízí stručnou charakteristiku jednotlivých titulů a krátké celkové vyhodnocení současné nabídky. Druhá část obsahuje stručnou charakteristiku vybraných vzdělávacích agentur v Olomouckém kraji, vybranou nabídku vzdělávacích seminářů od roku 2004 do současné doby. Součástí je dotazníkový průzkum současného stavu dalšího vzdělávání u předškolních pedagogů a průzkum nabídky vzdělávacích seminářů zaměřených na hudební činnosti.

Bachelor's thesis is focused on opportunities for further education of teachers of kindergartens in the Olomouc region. The first part describes the selected literature, offers a brief description of each title and a brief overall assessment of the current menu. The second section contains a brief description of selected educational agencies in the region of Olomouc, a selected range of educational seminars from 2004 to the present time. Part of the questionnaire survey the current state of continuing education for preschool teachers and exploring a range of educational seminars focusing on the music business.